

D • N

28/3 1954

Utrikesministerns falsa uppgifter

I den nyligen av utrikesdepartementet utgivna samlingen av offentliga dokument i utrikesfrågor berörs frågan om flyktingars rätt att bedriva politisk verksamhet i Sverige. Med anledning av uppgifter att en estländsk exilregering bildats i Oslo under ledning av före ministern A. Rei hade utrikesdepartementet den 31 januari 1953 till Rei framfört följande: "Svenska regeringen upprätthåller som bekant den regeln att politiska flyktingar som åtnjuter asylrätt i Sverige inte får bedriva politisk verksamhet i landet." I anslutning till denna principdeklaration betonades att medlemmarna av den estländska exilregeringen inte fick utöva några regeringsfunktioner i Sverige.

Frågan upptogs i utrikesdebatten den 4 februari förra året av hr Ohlin. Denne riktade sig inte mot förbudet för utlänningar att utöva några slags regeringsfunktioner i Sverige, men tog upp den generella frågan om flyktingars rätt att bedriva politisk verksamhet. "Har inte flyktingar i princip samma rätt som andra utländska medborgare här i landet — utom i de individuella fall då särskilda villkor har uppställts för uppehållstillstånd? ... Är kanske esternas politiska organisationer här i Sverige otillåtna, trots att de varit i verksamhet mycket länge? ... En sådan ståndpunkt som att allt slag av politisk verksamhet skulle vara förbjuden och leda till att vederbörande riskerar att inte längre få stanna i landet kan jag för min del inte finna vara rimlig." Utrikesministern svarade med i huvudsak följande ord: "Ja, det har nu varit en gammal regel att politiska flyktingar som kommer till asyllandet lastades med politiska bekymmer, politiska rancuner och politiska klagomål mot det land varifrån de har nödgats fly inte skall lufta sina klagomål i asyllandet... Det är en mycket naturlig regel. Den tillämpas, tror jag, ganska generellt... Jag tror därför att det var en helt banal upplysning för dessa flyktingar att vi har den ståndpunkten." I den följande debatten utvecklade utrikesministern ytterligare den-

na mening. "Vi vill inte att deras (flyktingarnas) klagomål skall kastas ut bland den svenska allmänheten... Både takt och säkerhet bjuder att de flyktingar som kommit från skilda länder inte här utvecklar politisk verksamhet kring de flyktingsproblem som har motiverat deras ankomst." Då hr Ohlin därefter frågade vilken regel eller bestämmelse hr Undén stödde sig på fick han intet svar.

En undersökning gör det väl förstället att hr Undén inte besvarade frågan. De uppgifter om praxis rörande politiska flyktingar som han gav i debatten den 4 februari var helt enkelt falska. Den praxis han åberopade, nämligen att politisk verksamhet i ett land är förbjuden för politiska flyktingar, existerar över huvud inte. I en rad stater från vilka upplysningar inhämtats är det klart att politiska flyktingar har rätt att bedriva sådan verksamhet, att exempelvis framlägga sina problem och synpunkter som flyktingar i tal och skrift och bilda särskilda politiska organisationer. Detta gäller sålunda i England, USA, Italien, Norge och Danmark; vad beträffar flera av dessa länder är det väl känt att även s. k. exilregeringar kunnat direkt frånträda, bl. a. i Norge. Det enda land från vilket vi erhållit upplysningar av annan art är Frankrike, där polisens möjlighet att ingripa mot flyktingar synes vara mera obestämd och vidsträckt än på andra håll.

Dess bättre tycks utrikesministern ha varit med osanning även då han talade om att förbud mot politisk verksamhet av flyktingar genomförts i Sverige; detta klarlades i artikeln om flyktingarnas läge i gårdagens tidning. Visserligen kan enligt utlänningslagen ett uppehållstillstånd förbindas med de förbehåll som befinns påkladda, och under kriget brukade man i flyktingarnas pass införa ett förbud mot politisk verksamhet. Men under senare år har icke något dylikt förekommit, och flyktingarna får i princip bedriva politisk verksamhet på samma sätt som svenska medborgare; därom vittnar ut-

länningsnämndens ordförande, chefen för utlänningskommisionen och chefen för polisens utlänningsavdelning. Hr Undén tycks alltså genom sina uppgifter i riksdagen och i utrikesdepartementets dokument-samling ha velat som den svenska statens ståndpunkt hävda en mening som saknar stöd i gällande bestämmelser och står i strid mot praxis i andra län-

Utrikesministern har som bekant vid flera tillfällen fällt smädliga och försmädliga uttalanden om de flyktingsgrupper som kommit till Sverige under och efter kriget och om de av Ryssland erövrade stater från vilka dessa flyktingar kommit. Men han drivs ännu längre av sina "rancuner": för att påverka opinionen sprider han penbart osanna uppgifter om faktiska förhållanden.